Ч. 9 Пятниця 13 (25) січня 1895. Рік V.

Виходить у Львові що дня (крім недїль і гр. кат. сьвят) о 5-ій годинї по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жаданє і за зложенем оплати почтовоі.

Рекламациі незапечатані вільні від оплати почтовоі.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої".

Передплата у Львові в бюрі дневників Люди Пльона і в ц. к. Старостах на провінциі.

на цїлий рік зр. 2·40
на пів року зр. 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:

на цїлий рік зр. 5·40
на пів року зр. 2·70
на чверть року зр. 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

Справи соймові.

(Головний руский комітет виборчий. — Внесенє пос. Окуневского в справі семинариі учительскоі в Коломиі або Городенцї.— Проєкт закона, зміняючий деякі постанови закона з 1873 р. о місцевих і окружних властях надзоруючих для шкіл народних).

Дня 23 н. ст. січня с. р. зложив ся і уконституував ся **головний руский комітет виборчий.** Членами его суть посли Ради державноі і Сойму краєвого: **Барвіньский, Вахнянин, Гаморак, Охримович,** др. **Савчак;** делєґати всїх трох ординариятів, крилошани: **Бачиньский, Туркевич** та радники консисторскі оо.: Ал. **Тороньский** і **Чапельский;** кооптовані члени: проф. **Грушкевич,** проф. **Громницкий,** судия **Дольницкий,** рад. о. **Ільницкий,** др. **Кость Левицкий,** ред. **Маковей** і крилошанин о. **Пюрко.** Заступниками суть: о. катех. **Гузар, Кость Паньківский** і о. **Юрик.** Головою комітету вибраний пос. Барвіньский; заступниками голови: крил. Туркевич і др. Савчак; секретарями: др. Кость Левицкий і о. Юрик.

На послїднім засїданю Сойму поставив пос. Окуневский слїдуче внесенє:

„Зваживши, що послїднє справозданє ц. к. краєвої Ради шкільноі за 1893/4 р. о школах народних і семинариях учительских, виказало в нашім краю брак аж 594 учителів, внаслїдок чого було в тім часї аж 412 шкіл народних зорґанізованих а нечинних; — зваживши, що при дотепер уже зорґанізованих школах аж 1535 учителїв з іспитом дозрілости бракує, а також для браку учителів дальшу певно конечну орґанїзацию шкіл народних здержано; — зваживши, що цїла всхідна часть нашого краю поза Тернополем і Станїславовом, складаюча ся аж з 15 повітів, як: Коломия, Снятин, Косів, Надвірна, Богородчани, Товмач, Городенка, Залїщики, Борщів, Бучач, Чортків, Гусятин, Теребовля, Скалат і Збараж, представляюча один нерозривний обсяг землї о 1,258.438 населеня, не має анї одноі семинариі учительскоі, підчас коли в західній части краю повстала власне тепер в Коросні нова семинария учительска, хоч зараз в сусїднім, безпосередно примежнім повітї ряшівскім уже здавна істнувала семинария учительска — вношу:

Вис. Сойм зволить ухвалити: Взиває ся ц. к. правительство, щоби в найблизшій будучности приступило до заснованя в згаданій повисше всхідній части нашого краю одноі утраквістичноі семинариі учительскоі, а при тім увзглядняло головно два міста до заснованя тоіж найвідповіднїйші, а то: місто Коломию яко найбільше, і місто Городенку, де би нова семинария учительска оперти ся могла о істнуючу уже там власне низшу школу рільничу".

Комісия шкільна залагодила друге предложенє правительства, дотикаюче змін декотрих постанов закона з 23 червня 1873 о місцевих і окружних властях надзоруючих для шкіл народних.

Комісия розглянувшись в тім проєктї, поручає его до принятя Палатї з декотрими лиш змінами, маючими на цїли усуненє можливого хибного толкованя намірень законодателя.

Правительственний проєкт задержує у відмінній кодифікациі нинїшний стан річи що-до розмеженя місцевих Рад шкільних, а комісия шкільна, крім поправки стилїстичноі, вносить, щоби Сойм о стілько змінив зміст дотичного параґрафу, аби кр. Рада шкільна могла в містах творячих для себе окремий округ шкільний, поручити окружній Радї шкільній атрибуциі Ради шкільноі місцевоі не дожидаючи в тім взглядї внесеня поставленого репрезентацию громадскою, а лиш по вислуханю мнїня репрезентациі громадскоі.

В виду збільшених престаций обшарів двірских, вносить комісия шкільна згідно з предложенєм правительства і з торічною ухвалою соймовою, щоби репрезентант обшару двірского був від тепер, з самого вже права до того, членом місцевоі Ради шкільноі, а зваживши, що закон з дня 24 цьвітня 1894 збільшив також значно висоту датків, котрими цїла суспільність єсть обовязана причиняти ся до засновуваня і удержуваня шкіл народних, думає комісия шкільна, що треба покликати також на члена місцевоі Ради шкільноі репрезентанта ширшоі суспільности, а именно делєґата Ради повітовоі. Однакож нїякий член місцевоі Ради шкільноі не буде міг мати права до двох або кількох голосів, хоч би мав право засїдати в ній з ріжних тутулів.

Дальше вносить комісия шкільна, щоби кр. Рада шкільна могла корпорациям торговельним або промисловим, що причиняють ся постійно добровільними датками до удержаня школи або кругів з нею сполучених, признати право висиланя до місцевоі Ради шкільноі тих міст, в котрих єсть школа одержуюча ту за-

---

9)

РОЗБИШАКИ НА РІЦЇ МІСІСІПІ.

Повість з житя американьских полїшуків.

Фридриха Ґерстекера.

(Дальше.)

Судия видів, що нема иншої ради, лиш треба дати Смартови виговорити ся, то й лиш усьміхнув ся та вже не обзивав ся. Аж коли Смарт замовк, відповів він ему на то:

— Але того ви не згадуєте, що ви перед тим таки направду з нараженем власного житя, бо один хлописко преці вже до вас стріляв, уратували житє бідному Ірляндцеви.

— Видко, що то нинї таки щось страшного діяло ся в Гелєнї — відозвала ся Мрс. Дейтонова.

— Не гірше, як майже й що дня — сказав Смарт здвигнувши плечима — Гелєна, бачите, славна з того, чи лїпше сказавши, має лиху славу.

— Точнісенько так само говорив мій покійний чоловік, пане Смарт.... таки зовсїм так само.... Людвисю, каже він бувало, абись колись по моій смерти не лишала ся в Гелєнї, ...винеси ся звідси. Ти занадто лагідна, ти за слаба, щоби жити серед сеі дичи.... не тобі перебувати серед таких простаків.... мій муж любенький. А то й правда, що я обіцяла ему, коли він умирав, виіхати звідси. Брайдельфорд, казала я ему, можеш спокійно умирати, я піду на північ, хоч тебе не стане.... але мій ти Боже милий, сама одна жінка не може так зробити, як би хотїла. Чоловікови хоче ся преці жити, і я таки буду мусїла тут лишити ся, де якого-тако можу собі роздобути якийсь прожиток, бо й сама не знаю, до чого би менї взяти ся в якійсь чужій сторонї. Що я пильна, то мусять менї признати навіть і мої вороги. Мій любий небіжчик бувало все менї казав: Людвисю, — каже він — ти запрацюєш ся на смерть.... ти зовсїм на то не зважаєш що ти слабого, жіночого роду. Будеш колись жалувати того, коли збавиш ся здоровля і коли мене вже не стане. Ви би панї Дейтонова й не повірили, як мій чоловік все то предвидів наперед, все наперед сказав.... як би якийсь пророк, аж мороз іде чоловікови по тїлї, коли собі подумати, що то чоловік може так все наперед знати. Подумайте собі, панї Дейтонова, що він ще на годину перед своєю смертию говорив о тім, як я буду мешкати самісенька на цїлу хату.... виджу его як би нинї перед собою, як він з запавшим ся, блїдим лицем та синими губами остерігав мене.... Людвисю, казав ще він....

— А менї таки видить ся, що у вас тепер хтось в хатї — вмішав ся тут Мр. Смарт чим скорше до бесїди і як видко було по нїм, не без того, щоби то его зовсїм нїчого не обходило.

— У мене? — крикнула Мрс. Брайдельфордова, перепуджена тими словами та ще й висказаними таким голосом — і аж схопила ся — у мене в хатї, Мр. Смарт? У мене нема анї живої душі, бо того Нїмця, що я его держала до грубшоі роботи, мусїла я нинї прогнати, а то длятого, що він став так якось до мене відзивати ся.... але Господи змилуй ся, чого ви, пане, так якось непевно дивите ся.... чей же у мене нїчого не ста.... Мр. Смарт, заклинаю вас на вашу честь....

Джемс Ляйвлї і сквайр Дейтон аж мусїли чим скорше відсунути своі крісла, бо Брайдельфордова вискочила з такою силою зпоза стола, заставленого чаєм, що они ледви ще мали час вступити ся її з дороги — але Смарт сидів спокійно дальше і говорив:

— Та не лякайте ся без потреби, панї.... то, що я видів, може....

— На Бога і всїх его сьвятих ангелів, що-ж ви такого виділи? — крикнула Брайдельфордова таки вже на смерть налякана і не зважаючи на цїле товариство.

....не такоі великоі ваги, як вам то тепер здає ся — говорив Смарт дальше.

— Пане.... чоловіче.... ви ще доведете мене до розпуки! — верещала Брайдельфордова таки вже на добре і вхопила за намітку та накрила нею як небудь голову, а відтак хотїла ще правою рукою вхопити Смарта за ґузик від его

номогу, свого репрезентанта з правом голосованя.

Закон признає дальше кождому властителеви обшару двірского в окрузї области шкільної, право іменованя постійного репрезентанта до місцевої Ради шкільної, котрий би вступив до неї яко член. Та постанова буде мати значінє там, де обставини не дозваляють властителеви брати участь в працях місцевої Ради шкільної, в котрої окрузї лежить один належачий до неї обшар двірский. Коли однакож кілька обшарів двірских лежить в одній громадї катастральній, буде обовязувати постанова, нормуюча вибір спільного репрезентанта кількох співвластителїв одного обшару двірского. Такий репрезентант і єго заступник будуть вибирані більшостию голосів управнених а коли би не могли згодити ся на вибір, будуть покликані окружною Радою шкільною.

Проект закона накладає на місцеву Раду шкільну і на дальше обовязок доглядати поведеня молодежи шкільної поза школою, полишаючи учителям обовязок доглядання карности в школї, а окружній Радї шкільній обовязок доглядання моральности учителя. — Проект полишає дальше місцевій Радї шкільній обовязок залагоджуваня спорів межи учителями а громадою або членами громади, а окружній Радї шкільній полишає ся задачу залагоджувати спори межи учителями. — Так само полишає місцевій Радї шкільній право удїляти урльопів учителям і обовязок доглядання удїлюваня науки в годинах, означених пляном науковим, передаючи однакож право означування тих годин висшим властям.

Повисша постанова відбирає отже місцевій Радї шкільній власть над тим, що дїє ся під взглядом дидактичним і педаґоґічним в комнатї шкільній і власть над учителем, о скілько то відносить ся до єго морального поведеня, відповідаючи в тім многим, а часто оправданим жалям учителїв, котрим місцеві Ради шкільні, не досить просьвічені і не досить переконані о потребі науки, часто утрудняли задачу, а заразом увагляднюючи то, що Ради окружні посїдають нинї завдяки помноженю посад інспекторів шкільних, орґани, за помочию котрих можуть лїпше як колись виконувати надзір над школами, до того степеня, що одвічальність за дїяльність учителїв повинна вповні на них спочивати.

Правительство вносячи свій проект чуло однакож, що було би шкідливе, коли-б надзір суспільности над школою був обмежений і що окружна Рада шкільна не дала би ради своїй задачи; длятого накладає проект закона на місцеві Ради шкільні обовязок повідомлюваня окружні Ради шкільні о всїм, що може стояти на перешкодї здоровому розвоєви школи, з чиєї би то небудь вини походило і виповідати свою гадку о станї школи. Комісия шкільна, бажаючи, щоби місцеві Ради шкільні анї на хвильку не сумнївали ся о тім, що мають обовязок доносити не лиш о справах економічних, але також о всїм, щоби видавало ся їм невідповідним під взглядом релїґійним, або для удержаня обичайности, вносить, щоби Сойм умістив ще постанову, виповідаючу виразно, що річи могучі некористно вплинути на школу, о котрих місцева Рада шкільна, коли їх сама усунути не може, повинна повідомити окружну Раду шкільну, можуть бути також моральної, а не лиш матеріяльної натури.

Дальше постановляє проект, що предсїдатель місцевої Ради шкільної має голосувати а не рішати на случай рівности голосів. При рівности голосів буде ухвалою то, за чим голосував предсїдатель. Вплив предсїдателя буде тим способом збільшений. Коли-ж він застановить ухвалу, то буде мусїв до трох днів повідомити окружну Раду шкільну. Речинець внесеня жалоб з силою відрочаючою против ухвал місцевої Ради шкільної скорочений з 14 на 8 днів.

Проект надає предсїдателеви права і обовязки виконуючого орґану місцевої Ради шкільної і передає єму обовязок навідуватись до школи і доносити о єї станї окружній Радї шкільній. Рада окружна буде лиш там іменувати з помежи членів місцевої Ради шк. надзирателя шкільного, котрий би заступав предсїдателя, де то буде уважати за потрібне.

Проект правительства робить право звиджуваня школи зависимим від позволеня місцевої Ради шкільної, а то зі взгляду на сумні події, які проявили ся в декотрих сторонах краю. Комісия годить ся на ту гадку, але вносить, щоби позволенє предсїдателя місцевої Ради шкільної давало право до звиджуваня.

Дальші постанови проекту запоручають духовеньству право надзорованя науки релїґії а комісия робить поправку, що той надзір дотикає також і практик релїґійних шкільної молодежи.

Наконець надає проект окружній Радї шкільній право відкликуваня предсїдателя і розвязаня місцевої Ради шкільної, коли він мимо упімнень не сповняє своїх обовязків. Комісия шкільна годить ся з загальним духом і з постановами проекту, кладе вагу на звязь межи школою а суспільностию і бажає, щоби Ради шкільні могли дiставати інформациї о станї шкільництва від людий компетентних і охотних, котрі би доповняли інформациї, давані інспекторами шкільними, бо ті в виду того, що мають обширні райони, не можуть допильнувати кождої школи.

Комісия вносить для того крім проекту закона, також резолюцию, взиваючу правительство, а взглядно краєву Раду шкільну о зарадженє, щоби окружні Ради шкільні о станї шкіл їм підвластних переконували ся побіч звичайних візитаций відбуваних інспекторами, також і висиланем делеґатів, завізваних до того з помежи осіб займаючих ся шкільництвом народним і знаючих єго відносини.

Перегляд політичний.

Праґска палата торговельна ухвалила онодї на торжественнім засїданю заложити на памятку 50-лїтного ювилею пановання Є. Вел. Цїсаря музей археольоґічний. На урядженє того музея ухвалено на разї 30.000 зр. Торжественне засїданє закінчено одушевленими окликами в честь Монарха.

На вчерашнім засїданю далматиньского сойму поставив пос. Бянкінї пильне внесенє, щоби намістником був іменований достойник цивільний а не войсковий.

З Софії доносять, що князь принимав онодї на авдиенциї Луканова, зятя Цанкова, котрий зложив подяку за амнестию і заявив, що буде стояти при династиї.

При доповняючих виборах до собрания болгарского кандидує Цанков в Рущуку. Білий Слатині і Разградї, а Каравелов в Рущуку і Лом Паланцї.

Бюро Ріцава в Копенгазї одержало вість з Шанґаю, котра потверджає, що третий корпус японьскої армії в силї 35.000 людий станув коло північно-всхідного пригірка на 8 миль від другого великого і сильно укріпленого порту хіньского Веї-гаї-веї.

Новинки.

Львів дня 24 січня 1895.

— **Про величавий обхід Йордану** пишуть з Тернополя. Торжество Богоявления відбуло ся

синого фрака. Він не допустив до того, бо зловив єї за витягнену руку і добре єї стиснув.

— Що-ж ви такого видїли? Говоріть же скорше, дїдь.... Бог би вас мав в своїй ласцї!

— По правдї сказавши, нічого так важного — відповів Смарт, держачи все ще за руку чогось так дивно зацікавлену жінку. — Коли я може чверть години тому назад переходив попри вашу хату, стояв там хтось під вікном в самого краю і пукав у віконницю. А я так, як той, що нераз, коли не має що лїпшого робити та журить ся всїлякими річами, котрі єго иншим разом дуже мало би обходили, станув на хвильку та дивив ся, чого то той хтось хоче. — Але не думайте, щоби той хтось був якийсь мужчина, нї, противно, то була якась жінка.

— Якась жінка? — спитала Брайдельфордова здивована.

— Віконниця не отворилась — розповідав янкі дальше — а тота жінка пішла тогди поза хату — а я й собі туди за нею — та підійшовши до дверий запукала до них кілька разів а відтак виймила два ключі і пробовала кождим їх отворити.

— А то якась собака! — відозвала ся Брайдельфордова в найбільшім обурению — і може їх отворила?

— От не можу вам того докладно сказати. Я подивив ся в тій хвили на мій годинник, виджу, що вже о пів години прийду сюди пізнїйше, як обіцяв ся сквайрови, то й лишив тоту жінку, при єї, як менї здавало ся, надаремній роботі.

— Та чому-ж ви єї не зловили і не повели до суду? — крикнула на то Брайдельфордова з найбільшим обуренєм і чим скорше накинула на себе плащ, вхопила спору торбинку з роботою і шукаючи за чимсь говорила ще: Чому ви не кликали кого на поміч, чому не підвалили ніг злодійцї, що серед темної ночи хотїла добути ся до хати спокійних людий?

— За чим же ви так шукаєте, панї Брайдельфордова — спитала Аделя — може би я помогла вам шукати?

— Нї, нї, не потреба.... десь була моя намітка.... Моя люба панночко — сказала Брайдельфордова і стала розглядатись по цїлій хатї.

— Та же маєте єї на голові — сказав янкі і поклонив ся їй чемно.

— Добранїч Мрс. Дейтонова, добранїч Мр. Ляйвлї.... ах! сквайре, коби ви були так ласкаві та пішли зі мною — відозвала ся ще Брайдельфордова — та-ж ви тут мировий судия, а коли то злодії та убийники....

Судия мало що вже не вислухав вже єї просьби та не пустив ся іти з нею, але Смарт став Брайдельфордовій поза плечима так многозначно і з так сьмішною повагою кивати головою, що сквайр дав дійстно спокій і лиш щоби єї успокоїти відозвав ся:

— Я би дуже радо пішов з вами, моя панї, але маю ще валагодити важне дїло з паном Ляйзлї, і то зараз, бо то таке дїло, що єго годї відкладати. Але мій паробок піде з вами, а коли покаже ся потреба, то закличте в моїм імени поліциянта та пішлїть кого по мене. Я тогди зараз сам прийду.

Мрс. Брайдельфордова вже не дослухала послїдних слів, вхопила лиш стоячого на долинї на сходах мулятского паробчака і потягнула єго за собою, а він лиш як би перепуджений оглядав ся за своїм паном. Але Дейтон усьміхаючись кивнув на него, щоби він ішов, і так зараз по тім вийшли обоє та пігнали ратувати помешканє „бідної, опущеної вдовиці“.

— Але-ж пане Смарт — відозвав ся тепер Мр. Дейтон, що приступив до вікна і виглянув ще за женщиною — було бодай відозвати ся до тої якоїсь, що пробовала ключі до дверий Мрс. Брайдельфордової.

— Коли бо то, бачите, була би дуже трудна справа — відповів янкі усьміхаючись затираючи собі з вдоволеня руки. — Мрс. Брайдельфордова буде гонити за вітром в поли, значить ся, буде з незвичайним трудом шукати когось, що єго таки зовсім нема.

— Нема? — відозвала ся Аделя здивована, а Джемс, що знав Смарта ще в давнїйших часів, розсьміяв ся таки на голос — нема? А тота жінка, що ви єї видїли?...

— Я й живої душі не видїв — відповів Йонатан і сїв собі на давнє своє місце та подав пани Дейтоновій свою порожну чарку, щоби она єму знову налила чаю, як коли-б тут не стало ся нїчо надзвичайного.

— А тота жінка з ключем? — відозвав ся сквайр Дейтон усьміхаючись.

— То був найлїпший мій жарт, який менї коли удав ся — сказав янкі і навіть не усьміхнув ся. — Як би не то, то Брайдельфордова була би нам тут цїлий вечер оповідала своє

у нас сего року незвичайно величаво при майже весняній воздусї і взірцевім порядку, з яким похід ішов з церкви на площу до гарно украшеної кирницї на водосвяте. Похід двигнув ся о годинї 11 під проводом 17 сьвященикiв обох обрядів в супроводі двох відділів войска почетної компанії і музики войскової. В поході бачили ми репрезентатів властий правительственних і автономічних — сов. і посла Криницкого, ґенерала Фаркаша, ц. к. старосту сов. Завадского, полковника Мецґера, бурмістра з радними і и. Похід улицями був дуже великий а при виході з улиці ґімназияльної на площу Собіского представив ся очам небувалий вид: цїла площа майже битком була повна народу, що тут дожидав водосьвятя (сьміло можна сказати до 10.000 народу). По водосьвятю вернув ся похід до церкви. Перед церквою уставились процесиї дочерних церквий, дальше рядами войско з музикою. Тут мусимо піднести оден факт. Коли наш сьвященик перейшов поперед перший відділ войска, щоб его покропити осьвяченою водою і зближав ся до другого, командуючий капітан приказав свому відділови здоймити чака та й клякнути й сам се вчинив (не зважаючи на топнїючий снїг). Примір сей незвичайно тронув до глубини усе присутне міщаньство і оно рівно-ж стало на вколїшки.

— **Перед смертию.** Бувший директор скарбовий в Чернівцях і звістний з великого процесу о дефравдациї, Тшценецкий помер дня 20 січня в шпитали в Штайн, де відсиджував свою чотиролїтну вязницю. Вже від довшого часу лежав Тшценецкий безнадійно недужий. В суботу рано перечитали ему акт, котрим Є. В. Цїсар помилував его по відсидженю дволїтної вязниці. Тшценецкий зрозумів, о що йде, але був уже такий слабий, що не міг нічого промовити і помер того самого дня вечером. Родина перевезла его тїло до Тернополя.

— **Побожний будист.** Перший раз від часу заснованя ордера сьв. Григорія надав Папа Лев XIII великий хрест сего ордера, що після статутів може бути надаваний лише побожним християнам, нехристиянинови магараджі Гайпаті Рао з Візіянаґраму. Сей магараджа есть будистом і заснував у своїм головнім місті Візіянаґрам женьский монастир призначений для виховуваня дїтий будийского і християньского віроісповіданя. Лев XIII. переслав князеви згаданий ордер з дуже сердечним письмом і замітив, що се перший раз, щобь ся найвисша церковна відзнака дістала ся не-католикови.

— **З угорскої Руси.** Московска газетка „Листокъ“, що виходить в Ужгороді, в остатнім числї нарікає дуже на недолю Русинів в Угорщинї. Минувшого року постигло їх кілька нещасть: неврожай, церковні реформи, латиньскі букви в книжках і загальний упадок сил народних. Для просьвіти народу не зробили тамошні Русини майже нічого, книжок ніяких не видали. Газета Kelet написала, що угорскі Русини (і люд і інтелїґенция) упадають тїлом і душею, погибають, щезають. Мадяри звуть Русинів buta orosz (дурний Русин). Характер угорско-руского народу мае бути підлий і низький. Сьвященики тамошні ставлять собі за цїль житя збирати маеток і байдуже їм про селян (славні суть під тим зглядом угорскі сьвященики в Америці в руских кольоніях)... Тай богато такого понаписував „Листокъ“. Жаль его ми відчуваемо також і не дивуємо ся, що нарікає, бо голоден не буде сьпівати. Але одного не можемо „Листкови“ і всїм тим, котрих він заступає, простити. Нарікає він, що угорский Русин-селянин підлий і безхарактерний, бо дурний. На се ми скажемо, що попри инших виновників передовсїм угорска інтелїґенция руска винна тому, що тамошний селянин так упав. Коли представитель інтелїґенциї, сам редактор „Листка“, Фенцик, такий зацофаний, як би виховав ся в середних віках, то щож думати про инших? Тепер всюди, де хотять селян учити, говорять до него так, щоби він розумів. А в Угорщинї, як видрукують яку книжку, то може ей зрозуміти хиба який вчений чоловік, бо писана по московски, та по церковному. Нам доводилось читати поучене „Листка“ о нових монетах. Перше слово того поученя було „послику“, а відтак ішла наука, писана такою незрозумілою мовою, що селянин нїяк не міг би зрозуміти. Чогож він навчить ся, коли до него не промавляють по людски? Угорскі освічені Русини мусять стати отверто на народнім ґрунтї і уживати мови народної, мусять самі стати характерними і не скубати народу, як вівцю, але любити его як свою душу. Інтелїґенция угорско-руска мусить перше сама поправити ся і не блукати в тьмі кромішній та не служити чужим богам.

— **Нечесно** і не по офіцирски поступив собі в Перемишли капітан 11-го баталїону піонірів, Леопольд Шмідт, котрий обікрав скарб войсковий і втік з Перемишля. Тому кілька днїв дали ему відпустку до Праги. Коли на час не вернув, его наставники почали підозрівати его. Заглянули до баталїонової каси і побачили, що там гроший нема. Сейчас повідомили о тім полїцию і власти, котрі викрили лиш се, що Шмідт приїхав не до Праги, а до Відня, замешкав там в готелю, перебрав ся там по цивільному, вийшов на улицю і десь пропав. Шмідт походить з Кльостернайбурґа.

— **На шляху зелїзниці** коло Явишович близько Вяли виховзнув ся з шин товаровий поїзд. З людий притім ніхто не згинув, але згинуло пять волів, а кілька покалїчило ся. — На стациї Подгуже-Плашів саме надїзджав поїзд, коли переvувач возів Александер Рудницкий хотів перебігти ще через шини. На шинї спіткнув ся і впав, а паровів скалїчив его в голову і переїхав лїву ногу низше колїна. Нещасного відвезли зараз до Кракова до шпиталю.

— **Найзимнїйше місце на земли.** Після професора Вільда в Петербурзї найзимнїйше місце на земли в Верхоянськ в Сибіри, положений під 67⁰ 34' північної ширини, а 133⁰ 51 всхідної довжини. Понад уровень моря здіймае ся Верхоянськ на 107 метрів. Проф. Вільд перебував в нїм цїлий рік, щоби слідити температуру. Після его записок виносить там середна теплота в січни, —45·31⁰, в лютім —46·3, в марті —47·7, в цьвітни —15·8, в маю —0·1, в червни +9·6, в липни +13·08, в серпни +6·4, в вересни —1·6, в жовтни —20·2, в падолисті —40·1, а в грудни —50⁰ Цельзія. Середна річна теплота виносить —19⁰ Ц.

— **З туги за родиною.** Тому сїм лїт з провінциї закаспійскої утїк рекрут Гриценко, очевидно якийсь Українець, з войска. Пішов до Персиї, там приняв іслямізм (змінив віру) і оженив ся з Персиянкою. Вивчив ся перского язика і став торгувати. Вело ся ему дуже добре, але туга за краем взяла у него верх і Гриценко прийшов сам до консуля росийского з просьбою, щоби его відставили до Воронежа, звідки походить. Просьби і мольби жінки і пятеро дїтий не помогли нїчого. Сими днями привезли его до Баку на росийскім кораблї.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Відень 24 січня. Помершiй вчера радний міста, Трайт, записав цїлий свій маеток, мілїон зр., Академії наук на цїли астрономічні.

Париж 24 січня. Криза кабінетова мабуть нинї закінчить ся. Буржоа обнимае також фінанси, Ганото — справи заграничні, Кавеняк — війну.

Атини 24 січня. Канаріс не приняв ся місиї утвореня нового кабінету. Криза закінчить ся мабуть нинї тим, що Делїяніс утворить новий кабінет.

— **Конкурс.** Щоби розбудити живійший рух поміж нашими письменниками, часопись „Зоря“ розписує конкурс на оповіданя, новелї, розправи научні і т. и. Кожда праця має складатись менче-більше з 2000 вершів друку. До оцінки праць буде визначена окрема комісия. Праця, узнана за першу, одержить премію 75 зр., друга 50 зр., третя 25 зр. Ті праці будуть по черзї друковані в „Зорі“; кромі сего редакция застерігае собі право друкованя всїх тих праць з поміж надісланих, котрі будуть для „Зорі“ відповідні. Речинець до надсиланя творів назначае ся до 15. н. ст. марта 1895 р. Пізнїйше присланї твори не можуть уважати ся конкурсовими, хоч можуть бути друкованї. Твори треба посилати рекомендовано на адресу: Вп. Кость Паньківский, директор Інститут руского товариства педаґоґічного у Львові, при ул. Театиньскій ч. 19. На кождій працї дае ся знак або число; те саме пише ся і на замкненій коверті, в котрій містить ся імя, прізвище і адреса автора. Коли твори будуть пранятi, коверту отворить ся; автори непринятих творів можуть собі відобрати свої працї, вказавши якусь адресу, під котрою мае ся твори звернути. Конкурс рішить ся в першій половинї цьвітня 1895 р. і результат оголосить ся в „Зорі“ і инших часописях.

Редакция „Зорі“.

Надіслане.

житя та деякі події з історії житя „свого любенького мужа“.

Кєби так панї Людвися Брайдельфордова, що тепер аж пріла, могла була чути ті сьміхи, від котрих аж цїла хата ходила і шиби у вікнах трясли ся, то була би із злости таки пукла. Але она гнала до свого помешканя, як та відьма і тягнула за собою мулятского хлопця, а притім говорила щось сама до себе. А мале товариство, що еї щасливо позбуло ся, присунуло ся тимчасом в як найлїпшім гуморі близше до стола і навіть у Джемса десь подїла ся давна его несьміливість. Загальна веселість зробила его сьміливійшим супротив женщин і він признав ся зовсїм отверто і щиро, що таки на смерть налякав ся, коли Брайдельфордова не надумуючись довго взяла до себе ті запросини, котрі відносили ся лиш до обох домашних пань.

— Отто-ж то би дома видивили ся, коли-б Брайдельфордова таки направду зробила так, як казала, бо о тій жінцї розповідають дуже погані річи.

— Та Господь знае, яким чином прийшли ми до тої чести, що она приходить до нас в гостину — відозвала ся Мрс. Дейтонова. — То вже так третій раз приходить она до нас і сидить до пізної ночи, а ми ще навіть і ногою не станули на еї порозї, анї й не просили, щоби она частїйше до нас заходила. Та що маю з нею робити? Прийде, сяде собі та мучить нас цїлими годинами своїми страшними оповіданями, а коли відходить, то ще звичайно напозичае собі у нас повнїсенько всїляких дрібниць, то голок, то шовку, то полотна або яких горняток з кухнї, котрі відтак завсїгди і правильно забувае віддати.

— Правду сказавши відозвав ся Смарт — що мене то здивувало, коли ся побачив еї у вашім товаристві. Брайдельфордова не мае в Геленї доброї слави і всїляко о нїй говорять, а то щось таки мусить бути на тім. Тих не богато добрих людий, які ще тут суть, не лиш відсунули ся зовсїм від неї, але й не припускають еї до себе у хату. Та й моя стара мала одного разу з тою дамою дуже голосну і для Брайдельфордової не конче прихильну розмову. Моя жінка стояла на горі на підсїню, а тота панї в долинї коло підсїня, де еї вивів був з хати мурин. Правда, що в тій борбі на язики перемогла Брайдельфордова, бо еї обступила була велика гурма молодих голодранців геленьских і она взявшись попід боки та цїла як грань червона, стояла ще довго на тім місци, підчас коли я мою стару, що все ще відїдала ся, затягнув з заду, ровуміє ся не без малого опору, до хати. З тої пори Брайдельфордова не заходила вже нїколи до нас, але видко, що она не погнївала ся й на мене, бо сего вечера була на мене так дуже ласкава, що аж дивно.

(Дальше буде).

За редакцию відповідае **Адам Креховецкий**.

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.